

T.C.
19 MAYIS ÜNİVERSİTESİ
FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ, TARİH BÖLÜMÜ
2019-2020 GÜZ DÖNEMİ
ORTADOĞU TARİHİ I, BÜTÜNLEME SINAV CEVABI

23.01.2020

1. İslamiyet ile birlikte Ortadoğu'da yaşanan toplumsal-içtimai **değişim-dönüşüm** hakkında bilgi veriniz.

Dr. Öğr. Üyesi İlkay ERKEN

Cevap: M.Ö. 3500 itibariyle Ortadoğu'ya başladığı söylenebilen Sami olmayan toplulukların göçleriyle bölgede halkın dili de değişmiştir. Bu süreçte Akdeniz sahillerinden bölgeye göç eden Fenikeliler ve ardından Aramlar ile bölgede konuşulan **dil Sami Dili-Aramca** olur.

Fenikeliler ardından Mısır'dan İbraniler kuzeye-yukarıya gelerek Kenan halkına boyun eğdirirler. Lakin İbrabiler de Akdeniz kıyılarından bölgeye gelen Filistinlilere karşı koyamazlar. Filistinliler buraya çıkarak buraya kendi isimlerini verirler. M.Ö. 8. Yüzyıla değin bölgede bu gibi değişiklikler yaşanır. Ardından bölgede yaşanan göç hareketlerinin devamı ile Asurlular ile Persler'in bölgedeki etkinlikleri artar. Perslerin M.Ö. 525 itibariyle bölgede başlayan etkisi esnasında Suriye ve Filistin bölgesinde **hakim dil Aramice**'ydi.

Arapların bölgede görülmesi Asurlulara ait belgelerde M.Ö 850 tarihinde gerçekleşir. Çölde yaşayan göçebe halklardan bahsedilirken Araplara işaret edilir. Arapların bölgedeki faaliyetleri bu dönemde etkin değildir. Büyük İskender ve ardından Roma'nın bölgede faaliyetlerini arttırması neticesinde bölgede yönetici olarak dışarıdan gelenlerin dönemi başlar. Büyük İskender'in Ortadoğu seferleri ile bölgede Helen etkileri arttı. MÖ. 211 itibariyle Roma'nın Batı Akdeniz'de hâkimiyeti tesisi ile bölgedeki varlığı daha da pekişen Helenizm'in bir neticesi olarak bölgede dil değişti. Ancak bu dönemde şehirliler ile kırdaki yaşayanlar arasındaki dil farkının ortaya çıktığı görülür. Suriye'de köylüler **Aramice**, Arabistan sınırındaki göçebeler **Arapça**, Mısır'da **Antik Mısır Dili** konuşulurken yöneticilerin büyük kısmının **Grekçe** konuştuğu anlaşılmaktadır.

-Ortadoğu'da görülen bu farklılaşma İslamiyet ile birlikte farklı bir sürece evrilir.

-Özellikle Arap bedevi kabilelerin Arap ulusunun teşkili açısından bir araya gelmesi ve bir Arap ulusunun ortaya çıkmasında İslamiyet önemlidir.

-Arapların milli birliklerini oluşturarak bir Ulus olarak var olmaları bölgede görülen önemli bir değişiktir. Nitekim bu döneme değin Ortadoğu'da Arapların belirleyici oldukları tarihi bir seyirden bahsetmek güçtür.

-İslamiyet ile birlikte bilhassa Hz. Peygamber ve Dört Halife dönemleri ardından Emeviler ile başlayarak farklı bir boyutla Abbasilerle devam eden İslamiyet'in yayılması sürecinde İslamiyet-Arap Dili-Arap Ulusu ekseninde aynışma yaşanır. Bu durum Ortadoğu'nun o güne değin tespit edilen farklı millet-toplulukların İslamiyet ile birlikte Araplaşması sürecine de neden olur.

-İslamiyet ile birlikte Ortadoğu'da Araplaşma yönündeki faaliyetlerini sürdüren Arapların bu faaliyetleri neticesinde bölgede belirli-dar bölgelerde konuşulmaya devam edilen Aramca ve ancak 17. yüzyıla kadar varlığını koruyan Eski Mısır Dili dışında bölgedeki hakim dil Arapça olur.

-Arapça'nın Arap olmayanlar içerisindeki bu gelişimi yanında Arapçanın da geliştiği bir dönem yaşandığı söylenmelidir.

-İslamiyet'e kadar bölgede farklı toplumlara karşı takınılan ötekileştirici tavır yerini zamanla hoşgörüyü bırakmıştır. Bölgede farklı inançlara sahip toplulukların varlıklarını muhafaza etmesi İslamiyet ile birlikte yaşanan değişimin bir neticesidir.

-Ortadoğu'da hakim olan kargaşa İslamiyet ile birlikte yerini esas ve usulleri belirli kurallarla sınırlandırılmıştır.

-Araplaşma sürecinin ve Arap dilinin bölgede hâkimiyetini tesis etmesi süreci Türk ve Fars milletleri açısından farklı bir süreçte gelişmiştir. İslamlaşmasına rağmen bu toplumlar varlıklarını ve dillerini muhafaza edebilmişlerdir.